

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 15.12.2025.

Nr. 35/6-3

Atzinums par 2025. gada 18. novembra publikāciju VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” portālā “LSM.lv”

2025. gada 19. novembrī Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk tekstā arī – ombuds) saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu (turpmāk – Iesniegums) par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) ziņu portālā “LSM.lv” (turpmāk – LSM.lv) 2025. gada 18. novembrī publicēto Latvijas Radio komentētāja un raidījumu vadītāja Eduarda Liniņa un LSM.lv Ziņu redakcijas veidoto rakstu “Ārpolitikas eksperti: Pasaule atkāpjas no cīņas ar klimata pārmaiņām – lētāk ir tām piemēroties, nekā novērst” (turpmāk – Raksts), kurā Iesniedzēja ieskatā tiek *izplatīta klimata dezinformācija*.

Iepazīstoties ar Iesnieguma saturu, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par Raksta saturu un tā veidošanas apstākļu atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās (turpmāk – LMS Redakcionālās vadlīnijas) noteiktajām prasībām.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds no 2025. gada 19. novembra līdz 12. decembrim:

- iepazīnās ar Iesnieguma saturu;
- iepazīnās ar Raksta saturu:

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/18.11.2025-arpolitikas-eksperti-pasaule-atkapjas-no-cinas-ar-klimata-parmainam-letak-ir-tam-piemeroties-neka-noverst.a622561/>.

- iepazīnās ar Raksta pamatā esošā LSM radio programmas “Latvijas Radio 1” (turpmāk – LR1) 2025. gada 12. novembra raidījuma “Divas puslodes: BBC vadības demisija, klimata konference Brazīlijā, slēgtā Lietuvas-Polijas robeža” saturu (turpmāk arī – Raidījums):

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/divas-puslodes/bbc-vadibas-demisija-klimata-konference-brazilija-slegta-lietuva.a214348/>.

- 2025. gada 20. novembrī rakstiski uzdeva jautājumus LSM Interneta platformu direktoram Voldemāram Oliņam un 2025. gada 26. novembrī saņēma atbildes uz tiem.

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
konstatē:

[1] Par Iesniegumā minēto.

Iesniedzējs izsaka iebildumus par trim Raksta aspektiem [visi izcēlumi citētajā Iesnieguma tekstā šeit un turpmāk mani – E.A.]:

1. Iesniedzējs uzskata, ka Raksta virsraksta “Ārpolitikas eksperti: Pasaule atkāpjas no cīņas ar klimata pārmaiņām – lētāk ir tām piemēroties, nekā novērst” **rāmējums** [...] **neatbilst aktuālajai klimata zinātnei**. Šobrīd, kad klimata zinātne ir attīstījusies, ir skaidrs, ka pielāgošanās klimata krīzei neaizvieto klimata krīzes novēršanu, jo klimata krīzes radītās sekas izmaksā neproporcionāli daudz.
2. Iesniedzējs norāda, ka abi rakstā minētie **eksperti nav kvalificēti klimata zinātnē un diskusijā izskanēja vēl citi maldinoši un labākajai pieejamai klimata zinātnei neatbilstoši apgalvojumi**. Netika arī izskatīti klimata taisnīguma aspekti un netika ņemtas vērā vēsturiskās emisijas.
3. Iesniedzējs pauž viedokli, ka šāds sabiedriskā klimata krīzes **rāmējums** valstī, kur jau pastāv spēcīga skepse pret klimata zinātnes konsensa pozīcijām, **ir bezatbildīgs un atklāti izplata mītus un puspatiesības**.

[2] Par LSM sniegtajām atbildēm uz ombuda uzdotajiem jautājumiem.

Uz ombuda 2025. gada 20. novembrī rakstiski uzdotajiem jautājumiem LSM Interneta platformu direktors Voldemārs Oliņš sniedza šādas atbildes (visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.):

- 1) par redakcionālo pamatojumu veidot rakstu par globālo klimata pārmaiņu tēmu, balstoties vienīgi raidījumā “Divas puslodes” notikušajā ārpolitikas ekspertu sarunā par lielvalstu attieksmi pret klimata pārmaiņu problēmām ANO Klimata pārmaiņu

konferences kontekstā;

*Raksts tapis ar mērķi aktualizēt tematiku par lielvalstu attieksmes maiņu attiecībā uz klimata politikas īstenošanu ANO Klimata pārmaiņu konferences (COP) kontekstā. Lai izmantotu citās LSM redakcijās izpērito un nedublētu tam resursus, LSM.lv izmantoja raidījumā “Divas puslodes” notikušo ārpolitikas ekspertu diskusiju par šo tematiku. Diskusijā piedalījās žurnālisti un eksperti, kuri ikdienā analizē starptautiskās politikas un lielvaru stratēģisko nostāju dinamiku. Līdz ar to viņu vērtējumi ir saistīti tieši ar ģeopolitisko un diplomātisko dimensiju, nevis ar klimata zinātnes aspektiem. Raksta redakcionālais fokuss bija: atspoguļot redzējumu par valstu politisko un ekonomisko rīcību; piedāvāt auditorijai ekspertu skatījumu uz COP sarunu kontekstu un valstu rīcībpolitiku maiņu; parādīt aktuālas tendences starptautiskajās attiecībās. **Ekspertu diskusija ir viedokļu žanrs** – tā atklāj vienu no profesionālajiem skatījumiem.*

2) par Raksta virsraksta izvēli;

*Virsraksts atspoguļo diskusijā pausto ekspertu vērtējumu, un tas virsrakstā ir skaidri norādīts. Redakcija virsrakstu veidoja, balstoties kopējā diskusijas tonī un ekspertu secinājumos. **Virsraksts netiek pasniegts kā fakts, bet gan kā ekspertu interpretācija**, kas iezīmēts ar norādi “Ārpolitikas eksperti”. Turpmākajā tekstā sniegts pietiekams skaidrojums, kas kontekstualizē ekspertu teikto.*

3) par Raksta pilnvērtīgumu.

*Raksts ir veidots tā, lai to varētu pilnvērtīgi saprast arī bez raidījuma noklausīšanās. Tajā izklāstītas diskusijas galvenās atziņas, sniegts īss konteksts par klimata politikas izaicinājumiem un iezīmētas lielvalstu rīcības prioritātes. **Raksta mērķis** ir piedāvāt lasītājiem strukturētu ieskatu konkrētajā diskusijā paustajos viedokļos un **piedāvāt noklausīties arī pilnu ierakstu**. LSM.lv redakcija apzinās klimata jautājumu nozīmīgumu un sabiedriskā medija atbildību to atspoguļošanā. Šajā gadījumā **akcentēts ārpolitikas aspekts**, kas ir raidījuma “Divas puslodes” kompetences un formāta pamats. Par šo tematiku tapušas vēl citas publikācijas piemēram, <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/24.11.2025-lsm-skaidro-par-ko-ano-klimata-parmainu-konference-cop30-vienojas-dalibvalstis.a623600/>.*

[3] Par Raksta saistību ar Raidījumu un abu satura vienību sniegto informāciju.

Ombuds konstatē, ka pilnvērtīgam Raksta tapšanas apstākļu un satura izvērtējumam ir jāņem vērā tā kontekstuālā saistība ar LR1 raidījumu cikla “Divas puslodes” 2025. gada 12. novembrī izskanējušo raidījumu – “BBC vadības demisija, klimata konference Brazīlijā, slēgtā Lietuvas-Polijas robeža”.

Par raidījumu ciklu “Divas puslodes” LR1 mājaslapā ir sniegta šāda informācija: [visi izcēlumi citētajos tekstos šeit un turpmāk mani – E.A.]:

Raidījums par ārpolitikas aktualitātēm, kurā kopā ar ekspertiem un ārpolitikas pārzinātājiem apspriežam un analizējam nedēļas svarīgākos notikumus pasaulē.

Aidis Tomsons: "Pasaule ir daudz mazāka, nekā mums reizēm šķiet. Notikumi, kas risinās otrā pasaules malā, atstāj nospiedumus arī uz mūsu ikdienu. Mūsu uzdevums - skaidrot ne tikai to, kas notiek, bet arī kāpēc un kādu iespaidu tas var atstāt uz pasaules skatuves."

Eduards Liniņš: "Saprašana par "te un tagad" ļoti noder zināšana par "reiz un citviet".¹

Apskatot pēdējā gada laikā veidoto raidījumu cikla “Divas puslodes” saturu, ir jākonstatē, ka tas ierasti tiek veltīts ārpolitikas, starptautisko attiecību jautājumiem, kā arī aktuālajiem notikumiem pasaulē un ieskatam vēsturiskajos notikumos. 2025. gada 12. novembra raidījumā kā galvenie temati tika izvirzīti šādi konkrētās nedēļas notikumi pasaulē²:

1. Apvienotās Karalistes sabiedriskās raidsabiedrības “BBC” ģenerāldirektora un ziņu dienesta vadītājas demisijas apstākļi.
2. 30. Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Klimata pārmaiņu konference Belenā (Brazīlijā) un globālās klimata politikas aktualitātes.
3. Baltkrievijas diktatora Lukašenko jaunākie diplomātiskie manevri slēgtās Polijas un Lietuvas robežas sakarā.

Raidījuma ievadā, piesakot nedēļas aktuālās tēmas, par ANO Klimata pārmaiņu konferenci izskan šāda informācija:

[Aidis Tomsons]: *Šonedēļ sākas gadskārtējais klimata pārmaiņām veltītais ANO samits. Pasaule sasilst straujāk, nekā gribam, taču noskaņojums, ka izdosies vienoties rīkoties aktīvāk, lai to apturētu, kļūst tikai pesimistiskāks. Un sekas šai politiskai nespējai mēs piedzīvosim arvien dramatiskāk.*

Ombudam jākonstatē, ka šī rezignētā, pesimistiskā attieksme pret pasaulē pastāvošo politisko gribu jeb, kā tiek pieteikts Raidījuma ievadā – *politisko nespēju* – risināt klimata pārmaiņu problēmu emocionāli ierāmē Raidījuma diskusiju par šo tēmu un secīgi veido arī Raksta emocionālo pamatnoskaņu.

¹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://lr1.lsm.lv/lv/lr1/raidijumi/divas-puslodes/>.

² Salīdz. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/divas-puslodes/bbc-vadibas-demisija-klimata-konference-brazilija-slegta-lietuva.a214348/>.

Raidījuma fragmentu un secīgi arī Rakstu, kurā tiek iztirzāts ANO Klimata samits (sākot ar Raidījuma 21:25 minūti), strukturāli un saturiski veido divas daļas:

1. Notikumu apraksts ziņu žanrā par ANO Klimata pārmaiņu konferenci.

Raidījumā, nonākot līdz tematam par klimata problēmu ārpolitiskajiem aspektiem, ir sniegts izvērsti aktuālās situācijas apraksts. Tas ir izlasāms Raidījuma apskatā LR1 mājaslapā³ zem Raidījuma ieraksta, un tam ir dots virsraksts “Kā atdzēsēt pasauli?” Šo pašu saturu nedaudz pārveidotā versijā var lasīt arī Raksta pirmajā rindkopā “Brazīlijā notiek 30. ANO Klimata pārmaiņu konference”. Raidījumā šī informācija tiek sniegta audio ieraksta formā, izmantojot t.s. diktora balsi, kuras intonācijas un informācijas pasniegšanas veids mudina klausītājus uztvert sniegto informāciju kā ziņu – konkrētu notikumu aprakstošu vēstījumu.

2. Klimata pārmaiņu ģeopolitisko aspektu vērtējums diskusijas žanrā:

Pēc aprakstošā situācijas ievada seko diskusija (Raidījumā līdz 37:20 minūtei), kurā piedalījās Latvijas Ārpolitikas institūta direktors un Rīgas Stradiņa universitātes Sociālo zinātņu fakultātes asociētais profesors Kārlis Bukovskis, Latvijas Ārpolitikas institūta pētnieks Uģis Lībietis (vienlaicīgi arī LR1 Ziņu dienesta vadītājs), LR1 komentētājs Eduards Liniņš, un to vadīja LR1 žurnālists Aidis Tomsons. Tās konspektīvs izklāsts ir lasāms Raksta sadaļā ar nosaukumu “Klimata pārmaiņas arvien izteiktāk paliek otrajā plānā”, un piedāvā ārpolitikas ekspertu un žurnālistu komentārus, vērtējumus, pārdomas un secinājumus par plašāku šī brīža ārpolitisko kontekstu klimata problemātikai. Tādējādi žanriski kā ekspertu diskusija tā pauž Raidījuma dalībnieku viedokļus.

Var konstatēt, ka arī Raksta struktūru un saturu veido dažādu žanru vienības – ziņa, diskusija, komentārs, kas attiecīgi sniedz gan nelielu faktoloģisku informāciju (lai saprastu notikumu kontekstu), gan raidījuma dalībnieku interpretācijas par šo tematu.

Galvenās atziņas, kas izskan Raidījumā un Rakstā, ir šādas:

- klimata problemātika politiskajā dienas kārtībā ir zaudējusi savu kādreizējo aktualitāti, par ko liecina lielvalstu delegāciju kvalitāte ANO klimata samītā;
- tikai Eiropā cīņa ar klimata pārmaiņām ir bijusi politiska prioritāte, bet ne pārējā pasaulē, ieskaitot ASV;
- aktuāli politiskās dienas kārtības priekšplānā ir nonācis drošības un ekonomiskās attīstības

³ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/divas-puslodes/bbc-vadibas-demisija-klimata-konference-brazilija-slegta-lietuva.a214348/>.

jautājums, klimata pārmaiņu jautājumu *atbīdot* otrajā plānā;

- lai arī Eiropas atbildība ir tikai par sešiem procentiem kaitīgo izmešu, šie “zaļie” rādītāji rezultējas nevis no Eiropas veiktajiem pasākumiem klimata aizsardzībai, bet gan tā ir ekonomikas globalizācijas un Eiropas (arī ASV) deindustrializācijas rezultāts;
- pašreizējā brīdī rodas sajūta, ka ir notikusi samierināšanās ar klimata pārmaiņu negatīvajām sekām, ka ir zudusi politiskā griba apturēt klimata pārmaiņu procesus;
- līdz ar to prognozējami arī ANO klimata samits nesniegs nekādu progresu šajā jautājumā globālu vienošanos formā, jo lielvalstu ekonomiskās intereses ir guvušas virsroku par centieniem pretoties klimata izmaiņu negatīvajām sekām tuvākajā un tālākajā nākotnē.

Kā redzams, tās galvenokārt ataino *politikas fokusa* maiņu klimata izmaiņu jautājumos citu – drošības un ekonomikas – prioritāšu dēļ. Šādus secinājumus pamato arī citi LSM.lv publicētie raksti saistībā ar konferenci, piemēram, “ANO Klimata konference Brazīlijā: valstis nespēj vienoties pat par darba kārtību”⁴, kā arī LSM interneta platformu direktora atbildēs pieminētais raksts: “LSM skaidro: Par ko ANO Klimata pārmaiņu konferencē COP30 vienojās dalībvalstis?”⁵.

[4] Par ombuda kompetenci.

Nemot vērā Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) 18. panta pirmajā daļā noteikto ombuda kompetenci vērtēt LSM programmu un pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas ir izvērsti LSM Redakcionālajās vadlīnijās un Rīcības un ētikas kodeksā, ombuds secina, ka tā iespējās ir sniegt atzinumu par Raksta satura un tā veidošanas apstākļu atbilstību šādām LSM pašregulējošajām prasībām:

- 1) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2. punktā noteiktajai LSM misijai *strādāt sabiedrības interesēs, pēc augstākajiem profesionālajiem standartiem veidojot programmas un cita veida saturu*, saskaņā ar kuru LSM darbu nosaka sabiedrības intereses saņemt patiesu informāciju par tās dzīvi ietekmējošiem lēmumiem, procesiem un notikumiem, kā arī šajā punktā noteiktajam, ka LSM veicina *viedokļu daudzveidību* un rosina sabiedriski nozīmīgas

⁴ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/10.11.2025-ano-klimata-konference-brazilija-valstis-nespej-vienoties-pat-par-darba-kartibu.a621907/>.

⁵ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/24.11.2025-lsm-skaidro-par-ko-ano-klimata-parmainu-konference-cop30-vienojas-dalibvalstis.a623600/?utm_source=lsm&utm_medium=article-bottom&utm_campaign=article.

diskusijas, lai palīdzētu cilvēkiem veidot savus uzskatus un pieņemt lēmumus.

- 2) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.3. punktā definētajai LSM redakcionālajai vērtībai **Atbildīgums:** *LSM uzņemas atbildību par to radīto saturu un darbojas, lai sniegtu patiesu un dažādām sabiedrības interesēm atbilstošu informāciju.*
- 3) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā noteiktajiem LSM darbības profesionālajiem principiem:
- **Precizitāte:** *LSM sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, tie nedrīkst apzināti maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus;*
 - **Objektivitāte:** *LSM satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi. Nav pieļaujama tendenciozitāte satura izklāstā, ziņu vai materiāla izkārtojumā, balss intonācijā vai vārdu izvēlē.*

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

secina:

[5] Par Raksta satura uztveri.

Kā savā atbildes vēstulē uz ombuda jautājumiem norāda LSM Interneta platformu direktors, Raksta redakcionālais mērķis ir bijis *aktualizēt tematiku par lielvalstu attieksmes maiņu attiecībā uz klimata politikas īstenošanu ANO Klimata pārmaiņu konferences (COP) kontekstā*, savukārt raksta redakcionālais fokuss bija *valstu politiskā un ekonomiskā rīcība, līdzšinējās rīcībpolitikas maiņa, aktuālas tendences starptautiskajās attiecībās.*

Tas ļauj secināt, ka Raksta priekšmets ir nevis pašas klimata pārmaiņas, bet gan izmaiņas attieksmē pret tām starptautiskās politikas līmenī. Līdz ar to ir jāsecina, ka Iesniedzēja pretenzijas par Rakstu būtu pilnībā pamatotas, ja tā priekšmets būtu bijis klimata izmaiņas pasaulē, sniedzot šai jomai atbilstošus zinātnes datus un piemērus. Šādā gadījumā tiešām varētu jautāt, vai ārpolitikas eksperti ir eksperti arī klimata zinātnē, un vai viņu teiktais (precīzāk sakot – viņu interpretācija lielvaru attieksmei pret klimata problēmām) saskan ar klimata zinātnes atziņām. Taču šādas pretenzijas nav pamatotas situācijā, kad tiek vēstīts par izmaiņām starptautiskajā politikā, un nevis par izmaiņām klimatā.

Ir jāsecina, ka Rakstā tiek runāts par to, kā ir mainījusies pasaulē dominējošo lielvaru attieksme pret klimata izmaiņām un iespējām tās novērst, nevis sniegti vērtējumi (viedokļi) par klimata krīzi

pasaulē. Aktuālā ekonomisko un politisko lielvaru attieksme, iespējams, ignorē klimata zinātnes pamatotās atziņas, un balstās nepamatotās cerībās par spējām pielāgoties klimata krīzei. Tāpat, iespējams, ir pamats domāt, ka lielvalstu attieksme *ignorē klimata taisnīguma aspektus*, un savas atbildības skatījumā *norobežojas no vēsturisko emisiju* jautājuma, ka to vērtē Iesniedzējs. Tomēr Raidījuma uzmanības centrā ir fakts, ka šāda attieksmes maiņa rod arvien jaunus apstiprinājumus realitātē, no kuriem vienu demonstrē aktuālais ANO klimata samits. Minētā attieksmes maiņa, protams, var tikt vērtēta kā kļūdaina, nepareiza, tuvredzīga utt., taču tā ir esoša, un to Rakstā un Raidījumā centās aprakstīt un skaidrot ārpolitikas eksperti.

Līdz ar to ombuda vērtējumā Rakstā (un Raidījumā, kur šī informācija sākotnēji izskan) dominē rezignēts, pesimistisks, pat fatāls noskaņojums pret lielvaru aktuālo politisko gribu un attieksmi pret klimata izmaiņu novēršanas iespējām, kas tiek atklājas, pirmkārt, jau Raksta virsrakstā – “Ārpolitikas eksperti: Pasaule atkāpjas no cīņas ar klimata pārmaiņām – lētāk ir tām piemēroties, nekā novērst”. Otrkārt, raksta centrālais vēstījums ir par starptautiskajā politikā vērojamo atkāpšanos (vai vēlmi atkāpties) no cīņas ar klimata pārmaiņām, kas balstās politikas subjektu diskutablajā cerībā, ka būs iespējams pielāgoties klimata pārmaiņām kaut kad nākotnē, proti, par to, ka šī klimata pārmaiņu problēma tiek atlikta, nevis risināta, jo priekšplānā ir izvirzījušies valstu drošības un ekonomiskās attīstības jautājumi, kuriem klimata krīzes novēršanas pasākumi nereti ir tikai traucējoši.

[6] Par Raidījumu un Rakstu kā atsevišķām satura vienībām.

Iepazīstoties ar Raidījuma un Raksta saturu, ombuds pārliecinājās, ka abu satura vienību veidotāju iecere nav bijusi sniegt paziņojumu, ka pasaule “beidzot ir nākusi pie prāta”, un atkāpusies no iluzorajām cerībām novērst vai apstādināt klimata izmaiņas, jo ir atrasts veids, kā efektīvi tām piemēroties, un ir veikti aprēķini, ka pielāgošanās izmaksās ievērojami lētāk nekā klimata krīzes novēršanas pasākumi, kuri tāpat nav realizējami situācijā, kad kāda ekonomiskā vai politiskā lielvara tos ignorē, kā tas ir bijis līdz šim, piemēram, Ķīnas un arī ASV gadījumos. Šādai iecerei ombuds nerada apstiprinājumu, skatot abas satura vienības kopsakarā.

Vienlaicīgi rodas jautājums par to, vai rezignētais un pesimistiskais noskaņojums saistībā ar attieksmes maiņu starptautiskajā politikā pret klimata izmaiņām, ir uztverts atbilstoši arī Rakstā, kas ir izveidota jau kā atsevišķa, bet kontekstuāli saistīta satura vienība.

Šajā gadījumā tieši šis satura vienības emocionālais konteksts ir ļoti būtisks, lai spētu uztvert Rakstā izteiktos situācijas vērtējumus.

Ja Raidījumā emocionālais noskaņojums jeb ievirze ir viegli uztverama, klausoties Raidījuma

dalībnieku intonācijās, kuras atklāj rezignējošo “viss ir slikti” attieksmi, un attiecina šo emocionālo pozīciju arī uz nostājas maiņu starptautiskajā politikā pret klimata izmaiņām, tad Rakstā paraverbālie izteiksmes līdzekļi (intonācija) vairs nav pieejami, un lasītājam pašam ir jāpiespīķir tekstam tā vai cita intonācija, jo teksts pats par sevi pieļauj to nolasīt gan emocionālajā ietvarā “ir skumji atzīt, bet pasaule atkāpjas no cīņas ar klimata pārmaiņām”, gan emocionālajā ietvarā “ar prieku varam paziņot, ka beidzot pasaule atkāpjas no cīņas ar klimata pārmaiņām”. Pats Iesnieguma fakts jau liecina par uztveri atbalstoša emocionālā konteksta trūkumu Rakstā, proti, lasītājs, nenoklausoties Raidījumu, no Raksta teksta vien nevar noteikt ekspertu attieksmes, kas dod lielāku “telpu” rakstītā uztveres interpretācijām. Tādējādi ekspertu emocionālās attieksmes nenosakāmība ir likusi Iesniedzējam uztvert Rakstu (un primāri tā virsrakstu) atšķirīgi no Raksta autora ieceres, un līdz ar to pārprast Raksta autora attieksmi pret klimata problemātiku, kā arī Raksta veidošanas nodomus. Izlasot tikai Raksta virsrakstu jeb iepazīstoties ar Rakstu tikai “virsraksta līmenī”, tajā izteiktais vēstījums, kā attieksmes paušana pret starptautiskajā politikā notiekošo, var tikt pārprasts. Pārpratumi, protams, ir neizbēgama komunikācijas sastāvdaļa, runātāja attieksme un nodomi biežāk tiek pārprasti nekā saprasti, tāpēc satura veidotājiem svarīgi ir pārliecināties, vai ir paveikts viss iespējamais, lai pārpratumi nerastos, kā arī, lai tos tīši neprovocētu ar uzmanību piesaistošiem virsrakstiem.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[7] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot LSM Redakcionālās vadlīnijas un LSM Rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz LSM Redakcionālās vadlīnijas un LSM Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[8] Ombuds Raksta saturā neatzīst LSM Redakcionālajās vadlīnijās noteikto LSM darbības profesionālo principu *Objektivitāte* un *Precizitāte*, kā arī LSM redakcionālās vērtības *Atbildīgums* pārkāpumus.

Raksta iecere bija sniegt īsu situācijas raksturojumu, papildinot to ar ekspertu komentāriem par klimata politikas sarežģītību un informēt par lielvalstu rīcības prioritātēm. Rakstā ārpolitikas eksperti aprakstīja reāli pastāvošas attieksmes izmaiņas tendences pasaules politikā, skaidrojot to plašāko kontekstu un iemeslus. Nenoliedzami, ka lielvalstu attieksmes maiņa var pastiprināt sabiedrībā pastāvošo skepsi pret klimata zinātnes konsensa pozīcijām, taču atbildība par to ir šīs politikas veidotājiem, nevis tiem, kas par šo attieksmes maiņu informē sabiedrību. Ombuda vērtējumā nav pamata apšaubīt Rakstā sniegtās informācijas patiesumu par pasaulē vērojamo attieksmes maiņas pret klimata problēmām. Šī tendence ir reāla arī tad, ja tā nešķiet pareiza, pieņemama, pamatota. Sabiedrības interesēs ir zināt par globālajām izmaiņām ekonomisko un politisko lielvaru prioritātēs.

Secīgi ombuds Raksta saturā un tā publiskošanas faktā neatzīst LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2. punktā noteiktās LSM misijas – strādāt sabiedrības interesēs, veicināt viedokļu daudzveidību, rosināt sabiedriski nozīmīgas diskusijas, lai palīdzētu cilvēkiem veidot savus uzskatus un pieņemt lēmumus – pārkāpumus.

Izvērtējot atzīto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
iesaka:

[9] Izmantojot citās LSM redakcijās veidoto saturu LSM.lv rakstu veidošanai, nodrošināt, ka uz jaunizveidoto satura vienību tiek pārnesta: 1) faktoloģiskā informācija – par ko tika vēstīts; 2) kontekstuālā informācija, kas primāri attiecas uz vēstījuma autoru attieksmi pret izklāstīto informāciju un to pamatā esošajiem notikumiem; 3) informācija par raksta tapšanas apstākļiem, tai skaitā kontekstu, piemēram, ka satura vienība ir kāda raidījuma fragments vai pārstāsts. Nespēja uztvert jeb “nolasīt” emocionālo ietvaru jaunizveidotajā tekstā var radīt lasītājam gan pragmatiskus pārpratumus par to, ko satura veidotājs dara (priecājas vai bēdājas), gan stratēģiskus pārpratumus par to – kādēļ tas tiek darīts –, proti, emocionālā konteksta iztrūkums var radīt pārpratumus par satura vienības mērķiem un to veidotāju nodomiem.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

***DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR**

LAIKA ZĪMOGU